

Styrelsen för Internationellt Utvecklingssamarbete
105 25 STOCKHOLM

Datum 2006-02-22
Dnr 32-2005-0529

Brister i den interna kontrollen

Rikskontrollen har som ett led i den årliga revisionen av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) granskat Utlandsmyndigheten i Moçambique.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Rikskontrollen vill fästa Sida:s uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Rikskontrollen önskar information senast 2006-05-19 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Slutsats

Rikskontrollen har under de senaste åren avrapporterat brister i den interna kontrollen inom utvecklingssamarbetet. De senast avrapporterade promemoriorna avser UM Tanzania (2005), UM Moçambique (2005), avdelningen SAREC (2005), UM Uganda (2004) och UM Zambia (2004).

De brister som iakttagits och avrapporterats avser bland annat bristfälliga rutiner för hantering av korruptionsbekämpning, hantering av revisioner och övrig rapportering samt uppföljning av insatser.

Brister i den interna kontrollen leder till ökade risker för att svenska biståndsmedel inte används enligt de biståndspolitiska målen och de avtal som ingåtts. Risker för oriktig användning av medel ökar.

Rikskontrollen vill med denna revisionsrapport uppmärksamma styrelsen på att de frekvent förekommande bristerna i den interna kontrollen (som Rikskontrollen avrapporterat i bland annat ovan nämnda promemorior) kan medföra en felaktig användning av biståndsmedel, vilket granskningen av utlandsmyndigheten i Moçambique på ett tydligt sätt visar. Fallet Moçambique är således ett exempel.

Riksrevisionens sammanfattande bedömning är att Sida bör vidta åtgärder för att förbättra den interna kontrollen inom utvecklingsarbetet.

Intern kontroll

Inledning

Sida har en långvarig tradition av stöd inom utbildningssektorn i Moçambique. Det senaste stödet avsåg ett sektorstöd (SWAP) med flera andra givare. Avtalad period var 2000 - 2002 med en förlängning till och med juni 2004. Det totala avtalade beloppet var 150 mkr, enligt det ursprungliga avtalet. I samband med förlängningen av avtalet (som gjordes i april 2003) beslutades det om ett tillägg på 45 mkr.

Till grund för stödet låg den strategiska planen för utbildningsreformen som tagits fram av Moçambique. Flera delprojekt identifierades och avtalades genom s.k. Memorandum Of Understanding. Tre utav de största var CXAIA Escolar, Reforco da capacidade institucional och FASE.

Utbildningsprogrammet har visat sig innehålla inslag av felaktig användning av biståndsmedel. Detta uppdagades i samband med revision av åren 2001-2003. Revisionen utfördes först under 2004, på ambassadens initiativ.

Riksrevisionen noterar även att revisioner som utförts under föregående avtalsperioder indikerade på brister inom stödet till utbildningssektorn.

I revisionsrapporterna för åren 2001-2003 konstaterades att medel inte använts enligt avtal. UM vidtog åtgärder och krävde tillbaka 3,5 mkr, som också erhöles.

Riksrevisionen konstaterar att UM i efterhand vidtagit åtgärder, men vill poängtera att de felaktigheter som förekommit i insatsen borde ha förebyggts genom en bättre intern kontroll, såväl i den praktiska hanteringen som i utformningen av insatsen.

Iakttagelse

Riksrevisionen vill poängtera att vi i tidigare promemorior och rapporter har avrapporterat brister i den interna kontrollen inom utvecklingssamarbetet. De iakttagelser som framförs nedan är således inte unika för denna granskningsinsats utan har iakttagits i större eller mindre omfattning i samband med övriga granskningar av biståndsinsatser. Detta gäller både vid övriga UM samt ämnesavdelningar vid Sida Stockholm.

De iakttagelser Riksrevisionen har avseende UM Moçambique är:

- Icke inkommen rapportering enligt avtal, vilket avser både resultat och finansiellt orienterade rapporter. De har inkommit sent och därmed har de inte kunnat diskuteras på ett ändamålsenligt sätt i samband med avtalade uppföljningsmöten.
- Koppling mellan mål och aktiviteter och deras kostnader har varit vag i planeringsdokumenten vilket påverkar möjligheter till uppföljning (transparens i projektet). (Avser främst insatsen CXAIA Escolar men även Joint Fund.)
- Årliga revisioner har avtalats men inte när de ska ha genomförts och rapporterats. Revisioner har utförts för de aktuella åren men granskningarna har fördröjts och rapporterna har inkommit mycket sent i förhållande till respektive år.
- Utbetalningar av medel har skett trots att revisionsrapporter inte har inkommit. Den senaste utbetalningen är gjord så sent som i december 2002 och avser beloppet 57,8 mkr. Det bör även noteras att UM i tidigare revisionsrapporter har kunnat konstatera att större brister funnits hos motparten. Indikationer på att medlen kunde komma att användas på ett sätt som inte avtalats.
- En förutsättning för att erhålla medel är att motparten skickar in finansiella rapporter som underlag. Riksrevisionen konstaterar att finansiell rapportering inte har inkommit tillsammans med den rekvisition som avser de ovan nämnda 57,8 mkr.
- I samband med förlängning av avtalet med Moçambique som görs i april 2003, beslutas även om ett tillägg av medel med 45 mkr, detta trots att de redan utbetalda medlen inte har reviderats. I samband med beslutet upprättas en bedömningspromemoria. Av denna framgår inte hur risker för korruption ser ut och hur de ska motarbetas aktivt. Det framgår heller inte att de redan avtalade och utbetalade medlen inte reviderats. Revisionen noterar att de avtalade 45 mkr ej utbetalats.

Rekommendation

Risk för otillbörlig användning av medel och korruption är stor inom utvecklingssamarbetet. Ett led i att minimera riskerna är att bygga upp en god intern kontroll. Sida bör beakta de iakttagelser som framgår av exemplet ovan samt relatera till de redan tidigare avrapporterade bristerna i den interna kontrollen. Utifrån detta bör Sida vidta åtgärder för att förbättra de kvalitetssäkringsrutiner som avser styrning och uppföljning av projekthanteringen.

Revisionsledare Aleksandra Popovic har beslutat i detta ärende. Revisor Susanna Mattsson har varit föredragande.

Aleksandra Popovic

Susanna Mattsson

Kopia för kännedom:

Utrikesdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen